

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

PG
5025
P62
v.4

HolfPerryj
METICKÉ BESEDY.

(REDAKTOR: JAN NERUDA.)

ČÍSLO IV.

STARÉ ZVĚSTI.

OD

JAROSLAVA VRCHLICKÉHO.

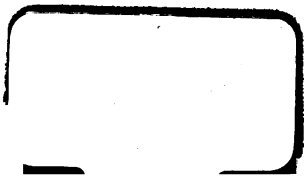

V PRAZE.

NAKLADATEL: ED. VALEČKA.

1883.

9 A 9

Frida, E. B.

STARÉ ZVĚSTI.

OD

JAROSLAVA VRCHLICKÉHO.

(POETICKÝCH BESED ČÍSLO IV.)

V PRAZE.

KNIHKUPECTVÍ DR. ED. GRÉGR & ED. VALEČKA.

1883.

STANFORD UNIVERSITY
LIBRARIES
Stacks
NOV 18 1980

PG5025

P62

v. 4

Methusalah.

¶ Juž archa hotova a Noe čekal.
Lid v zpupnosti své zbujněly se vztekal,
byl zvěří juž a přec bůh s trestem váhal.
Tu Noe myšlenkou v soud jeho sahal;
když na modlitbách dlel kdys pod hvězdami,
zřel anděla, jak letěl nad horami
a v ruce svojí povznášel číš zlatou.
I oslovil jej: „Mně se zdá, že matou
se soudy boha, archa dávno stojí.
Co v poháru, ježž neseš v ruce svojí?“ —
„Hněv Jehovy,“ děl anděl hlasem hromu. —
„A proč jej nevyleješ, k vůli komu
se v nebi udržuje váha trestu?“ —
„Nuž za mnou pojd, já ukážu ti cestu“ —
a za andělem kráčel Noe; v stepi
jak stanuli, v stád středu, stařec slepý
spal na kamení, malý, vetchý, bídny,
tvář rozrytá, již kmital úsměv vlídný,

se ztrácela ve vousu, vlasů plísně.
„Ten drží osud světa,“ anděl přísně
děl k Noemovi, „dokud žije, váha
se z ruky boha sjeti dolů zdráhá,
jak umře on, pak mého hněvu číše
svět zatopí. Jej neprobuď, mluv tiše.“ —
„Čím zasloužil si tuto boha přízeň,“
se Noe ptal, „snad dobrých skutků žízeň
v něm stále plá, je nad anděly ctnostný?“ —
„Ne,“ pravil anděl. — „Čím je bohu skvostný,
jest mírný, střídmy, štědrý, spravedlivý?“ —
„Ne,“ pravil anděl. — „Proč tedy ty divy
sám koná bůh, že k vůli jedinému
v žár nedovolí vzplanout hněvu svému?
zda oběťmi ho smiřuje a dary?“

A vážně pravil anděl: „On je starý!“

Soucit.

Když na zemi žil ještě Šiva svatý,
tu pozoroval všechno: západ zlatý
jak trhá blesky černou mračen clonu,
jež rovna stádu zápasících slonů
les vroubila svým chmurným věncem stínů;
vždy s pohnutím se díval na květinu
a když se koupal, děl: Jest voda svatá!
A duše jeho byla kouzlem jata,
když viděl step, jak celá rovna moři
se vlní vichrem, který roven oři
přes květů jejich stvoly divě pádil,
buď zapad' v les neb v polích rýže řádil.
Však největší vždy lásku choval k zvěři,
jak všichni, kteří milují a věří.
V své poustevně on s ptáky žil a spával,
jim po modlitbě z ruky jísti dával,
a po lese znal všechny tajné stopy,
kterými k řece spěly antilopy
v ten čas, kdy lvi u lvic na poušti spali.

Kdys před svou chýší opřen o zvětralý
kmen bambusu snil, jeho duch u zřidel
edenských bloudil. V tom, slyš! tepot křídel
jej probudil a rychle hlavu zvednul
a v mraku supa kroužícího shlédnul,
na holubici jak se vrhnout pflí;
sup byl jak bod, jenž rostl každou chvílí.
A než-li mohl anachoret snivý
dlaň vztáhnouti, již schvátil ji sup divý
a jal se její sněžné peří rváti.
„Nech holubici! ustaň! jinou dáti
chci tobě kořist, za to ručím tobě;
smíš přihlásit se o ni v každé době,
jen zadrž teď, měj soucit s tím, kdo slabý!
Srn na horách tvé spáry lépe svábí
než ptáče druh u poustevníka celý!“
Tak na supa se rozkřik' Šiva smělý,
sup pustil holuba a zmizel v mraku.
Šel svatý nyní rychlým krokem k ptáku,
jej zved' a hladil, za ňadra svá vložil,
až zotavil se a zas celý ožil,
v svou sluj ho pustil, pták s ním bydlel na vždy.

Dny mjely a přišel čas, kdy každý
měl poustevník ku Gangu svaté vodě
se vydat na pouť. Se zákonem v shodě
též Šiva šel. Juž prales svatý za ním,

kde opic sta se houpá s laškováním,
kde skrýše antilop je v tmavém houští,
kde s křikem s větví papoušek se spouští,
kde lotos modrý jako dívčí oko
do svatých zdrojů patří přehluboko.
A brzy Šiva krácel práznou stepí.
Ni stromu kol, jen obzor velkolepý,
na jehož konci mračén rudá hříva.
Snad na slunci kys obr tamo zhřívá
své ruce, z kterých ve stínech noc padá.
Kol kamení jen plná dlouhá lada,
ni tvora, ani mušky, ani zmije.

Tu v oblaku cos mocně křídly bije.
Zved' Šiva hlavu — poznal supa náhle.
Zde v této poušti od pravěku zpráhlé
měl splnit slib svůj. Obrátil se k supu.
„Ty tedy ku svému se hlásíš lupu?
Zde těžko dát a přece lehko zase!
Své slovo splním, řek' jsem, v každém čase,
nuž plním je!“

A v očích lásky plamen
se Šiva sklonil, zvednul ostrý kámen,
jal tlouci svoji hruď osmáhlou žárem,
až tekla krev kol kouřícím se varem

a rozbité pak vyrval srdce svoje
a supu vstříc je hodil v mračen roje.
„Zde vem a jez! já slovo svoje splnil!“

Sup chytil je. Před Šivy zrakem vlnil
se obzor v mze — snil o své holubici
a úsměv ráje tkvěl na jeho lici.

Moloch.

Moloch sedí na svém
mračný, děsný, s hlavou
dlouhou chvílí kňučí, stůn
Jak v něm ale vzplane žárlivost!
zdá se, že se rázem vztýčí,
po oběti na svém lůně
že vztahuje lačný spár.

Obětní již bleskla miska,
polnice zní, cymbál buší,
kněží zástup tančí, vříská,
vzduchem nožů záblesk vanul,
nos ten řeže si, ten uši štý,
Moloch náruč úžež stisk
divější v něm tryská žeh.

Proti němu v četném davu
magů, kněží, bojovníků

usednul král v zlatohlavu,
vítěz, triumf slaví dnes,
proto podle dávných zvyků,
by tím jeho zvýšil slávu,
Molochu ten rej a ples.

Jisker kotouč k nebi letí,
hlučně vříská smečka kněží,
živější se zmítá změti,
sám bés do ní vjel;
však zvuk, les pik se ježí,
utané dvě vedou děti
stých vlásků, smavých čel.

„Ejhle, králi, kořist tvoje!“
— hlasatel v tu vřavu hlučí, —
„Molochu, jenž v tísní boje
orně chránil, bránil nás,
ohněte je do náručí,
mu zbělí paže dvoje,
trouby zazní hlas!“

1 děsný s hlavou býcí,
juž rozžhavený
e se rázem vztýčí
v pážích svých,
řící, vyjí ženy;

zdá se, že sám Moloch řičí —
trouby hlas! V tom král se zdvih'.

Ztichli kněží v udivení,
kolem ticho jako v hrobě,
Moloch žhavý jícen cení —
s trůnu zvolna sešel král,
pozved' náhle děti obě,
v oku se mu slza pění,
v náruč tisk' je, objímal.

„Za svoje ty беру děti,
ať v nich moje vzplane vesna!
Molochovi do objetí
zbude vždycky pastvy dost:
zajatců všech pouta těsná,
žezlo mé a s kněžskou smetí
celá hrozná minulost!“

Trnul dav jak hrůzou jatý,
budoucná duch chrámem vanul,
Moloch darmo čekal vzňatý,
v taji zuřil kněží vztek.
Na skráně však králi skanul
mlhou s' výše nebe zlatý,
lidskosti, tvůj paprslek!

Jí zdá se, slunce že uhaslo světu
a černá, prázdná poušť že zívá všady.
V tom blíží se k ní stařec šedobradý,
tvář ledná bez soucitu k ní se nahne
a tuhá ruka po dítěti sáhne
a vynáší je z jizby. — Klesla v mdlobu.

Když přišla k sobě, večer byl. V tu dobu
zem halila se v neprůhledná mračna,
dešť bičoval ji, vichrů smečka lačná
se v lesích jejích rvala s divým jekem,
s šakala vytím, s drsným supa skřekem.
Kol sebe hmatala, však lože prázdné,
i proběhlo jí žíly chvění mrazné,
i vstala silou obrovskou a hbitě
ven vyběhla, šla hledat svoje dítě.
Žár vřel jí v prsou, v hlavě jako láva,
šla s větry v boj a neviděla, tmavá
že kolem noc, necítila, jak šlehem
jí ostrým tváře bije dešť, šla během
přes kámen, hloží, štěrk a výmol dále;
cos hnalo ji a cos ji štválo stále
dál do lesa, přes vývratě, skrz houští!
Juž octla se na Taygetu kol v poušti,
kde s vichrem v závod stromy praskající
ven z brloh štvály hyeny a lvice.
Cos těžkým křídlem jí kol hlavy letlo,

cos plálo tmou — to vlčích očí světlo,
cos rvalo šat jí — však se neulekla,
cos za ní běželo — a z nohou tekla
jí teplá krev a z čela též i z rukou.
Jen dítě všady hledala, nechť tlukou
jí ve obličej větve sukovité.

V noc volala, až Echo v skalách skryté
s ní soucit majíc bolně zavzdychalo.
„Ty lese slyš! Mé dítě vrať mi, skálo!
mne vlku trhej! bodej trne ostrý!
jen dítě vrať mi! Zdá se mi, že kostry
teď dotknula se moje noha v chvatu.
To dítě bylo mé — co po něm státu?
Mé, pouze mé, vy tyrani a kati,
z mé krve žilo, na mém srdci hřátí
jsem chtěla je, jak poklad, zázrak, štěstí.“

Jen vítr zavál, zapraskalo klestí,
a ohlas v skalách za ní těžce úpěl.

Šla celou noc, zrak její ve tmách ztupěl,
a noha klesala juž každým krokem. —
Zas vzešlo jitro, se zářícím okem
zřel na zem Helios, jež v perlách rosy
se chvěla po bouři, zas do rákosí
pták s písni let' a v kalich květu včela,
a ona dále hustým lesem spěla.

Žár v prsou jejích štvál ji neustálý.
Tu náhle stanula; za rohem skály
blíž jeskyně, jež plna vonných dechů
svůj tmavý jícen ukrývala v mechu,
pod rozložitým jilmem v chladném stínu
Pan seděl. — Vykřikla: hle, na svém klínu
je houpal vesele a časem díval
se s úsměvem mu v tvář a hlavou kýval
ku písni, již mu hvízdal na píšťale;
a dítě smálo se a ručky malé
po hustých jeho vousech vztahovalo,
ni stopy, že by se ho obávalo.

A matka klesla na kolena k bohu,
vlas zčuchaný a zkrvácenou nohu
mu ukazujíc lkala: „Vrať mi dítě!“
On usmál se jak v snění roztržitě
a pravil: „Věř mi, v lesích líp mu bude,
já vím, co srdce matky bídné, chudé
juž vytrpělo, ale budiž klidna.
Jej vezme za své Příroda ta vlídná,
když člověk zavrhnul jej. Ona máti
je stejně dobrá. Naučím jej hráti
na píšťalu, když tančí Oready.
Les otcem bude mu, vždy bude mladý,
já budu s ním a Dionys a Rhea.
V čas on se vrátí — vzpomeň na Tyrtaea.“

Stín.

✓řel cirkus jako vasa přeplněná.
Dav čekal. Do areny vešla žena,
za každou ruku jedno dítě vedla,
víc nechvěla se, pouze v tváři zbledla,
když uzřela ten zástup jásající;
pak na své děti hledla, bolest v líci
a v pohledu tom toto bylo psáno:
„Mé zoufalosti přece svitlo ráno,
než dík, můj bože, na kříž u svých dveří
jsem nešlápla a nechala se v šeri
i s dětmi zajmout, vrhnout do vězení.
Já věděla, že pomoci již není,
jsem odhodlána, vítám svoje muky.
Však tyto děti! žádné moje ruky
se spustit nechce a přec to být musí!
Mám vidět, jak je trhá tigr v kusy,
to vidět musím, tak zní rozkaz kata.“
Dí křestanka: „Tvá vůle staň se svatá!“

Však matka praví: „Věčný Bože, jsi-li,
spas matku ve mně, ušetř mi tu chvíli,
tak jako po tvém šlapala bych kříži,
tak zapři mne, ať nezřím jen, jak mříží
lev skočí a mé děti trhá lačný.

Ó jsi-li, pomoz, obestři mne mračny,
zdrť mne svým bleskem, šetř však matku ve mně.“

Juž potleskem se otrásala země
i mříže padla, lev se mihnul skokem.
Tu žena zřela, kdosi velkým krokem
šel přes jeviště, obličej tak známý,
jak druhdy kráčel tichý nad vodami,
tak Ježíš zvolna bral se přes arenu
a přešel; jeho stín však mezi ženu
a mezi děti padl, velký, plný.

I neviděla žena nic, jen vlny
po sedadlech, huk slyšela jak moře,
na tváři hrál jí úsměv, odlesk zoře.

Pout Mohameda.

Poušť lekla se a v hlubinách se chvěla,
co dělo se, to posud neviděla.
Dřív zvykla pouze větrů bouřných shonu
a prázdnotě a tichu, mroucích stonu,
lvů řvaní ve dne, v noci hyen vytí,
teď slyšela zvuk jiný z dálky zníti,
jenž stále rost' zahalen ve mrak prachu,
před nímž i slunce skrylo tvář svou z nachu.
Ten zvuk se rovnal zpěvné bouři z dálky,
v něm hromů dunění a ryky války,
a zase hymny bezpočetných davů,
a hukot dálných, nespoutaných splavů,
ples tisícerych trub, v jichž jásoť časem
pad' celý národ jedním, silným hlasem,
a zvuků vichřice ta neustálá
od času k času dozněla v zvuk Allah!

Mrak prachu rozdělil se, poušť se třásla,
blesk z mraku šel, před nímž zář slunce hasla,
trub zlatých jícny v dálku pouště zely,
a vodopády zvuků z nich se chvěly;
pak vynořily velbloudů se hlavy,
a na nich jezdcí, turban zelenavý
všem halil skrání a na ramena splýval.
Těch bylo tisíc, druhý dav ten zpíval,
těch bylo deset tisíc, a dav třetí,
ten modlil se; a jemu ve zápětí
na bílých koních, na čabrákách v zlatě,
žen devět jelo v nachu, ve brokátě,
sta vějířů, by stále jely v stínu,
sta černochů sklánělo v baldachýnu.
Žen devět, jako devět lun když z mraků
se vynoří, tak žhavých byly zraků,
tak útlých těl, na hrdlech perel šňůry.
Přes rubíny rtů splývaly jim sury.
Za těmi sám v proroka chudém havu,
v myšlenkách, k zemi nachýlenou hlavu,
na bledé skrání lehký nádech bolu,
na svém vždy věrném mezku, na Daidolu,
jel Mohamed, jel mlčky, jako v snění.
A za ním opět davy k nesečení
se mračily až po obzoru kraje.
Zas tisíc na velbloudech v trouby hraje
a deset tisíc modlí se a zpívá.

Pouť nádherná! Sta per a šátků kývá,
sta šiji osmáhlých, sta rukou vzpjatých,
sta očí ohněm svatě vášně vznatých,
dept velbloudů, frkání plachých mezků,
psů vytí, koní řeht zní v zbraně třesku,
a pochod ten jde a se nezastaví,
poušť chvěje se, když vidí tyto davy.

Zapadlo slunce, žhavá koule, rázem,
a hvězdy bleskly, tma se snesla na zem,
a davy, u cisterny právě byly,
jak na povel se mžikem zastavily,
a stichly trouby a dozněly zpěvy.
Jen z dálky zněly žíznivých lvů řevy,
jenž od pramene byli vyplašeni.
A prorok náhle přerušil své snění,
vztáh' ruce své a začal mluvit k davu:

— Bůh jediný jest, oděn v světů slávu.
Jest všady, ve všem, všeho žití tůně,
v něm víry moře i květiny vůně,
on hloubka oblohy i spousty vodní,
on plamen jest, já jiskra na pochodni,
on pouze svatý! Věčná buď mu chvála!
Jste blíže jemu, když řeknete Allah!
a u něho jste, pakli vaše ruka
ku dobru spěchá, v něm jste, jestli muka

pro něho trpíte. Já šel jak děcko,
kam kázal on. Ó slyšte, v žití všecko
jest láska, ta však síly potřebuje,
jen silou orel nebem valným pluje,
jen silou lev je lvem, a člověk duchem.
Bůh mluví sám a já jsem pouze uchem,
jež chytá hlas, já kmen, vy listí v lese;
koberce na zem! Noc jest! Modlete se!

A v ticho, v něž ni velbloud nezahýkal,
klek' na zem každý a svou suru říkal,
jsa obrácen, kde Mekka, ku východu.
A prorok v duchu žehnal svému rodu,
pak vztýčil se a dále pokračoval:

— Bůh dlouho v ňadrech celý vesmír choval,
ten bolel jej tam, nemoh' odolati,
i kázal jemu duchem tvorčím vzpláti,
ze sebe vyšel, řek' si: budu bohem!
Měj růže, trnu děl, jsi proto hlohem,
měj lásku, člověku děl, jestli smělá
tvá duše chce se vznésti na anděla.
Však hloh si trny, člověk zlo si nechal.
Já vyznávám, že často krok můj spěchal
ku krveprolití, ku vřavě boje,
já nezapřel trn v sobě, nepokoje
a pochyby však byly žeň mých nocí.

Kdo silný jsi, hled' boha v sobě zmoci
a nelákej svět ven, jenž v tobě dřímá.
Já světy tuším, jež on obejímá,
kam on jde, já jdu, kam já, tam vy jdete —
koberce na zem! Noc jest! Bratři spěte! —
A z koberců si muži lože stlali,
a hvězdy plály, z daleka lvi řvali.

Noc velkolepá! Hvězdné všecky báje
se rozlétly nad pouště žluté kraje,
a každá hvězda jako slunce plála.
Velbloudů stáda u cisterny stála,
a zástupy sušené datle jedly,
a ženy v tlupu za velbloudy sedly
a dětem dávaly prs plný, hnědý.

Trub hlahol pouští letěl naposledy,
vše usnulo. Jen v prorokově hlavě
vše zmítalo se divů ve záplavě,
měl vidění, pil z božství plna zřídla,
tmou letla nad ním cherubínů křídla.

A bledly hvězdy. Jitro. Vstaňte! vzhůru!
jak bůh se vzneslo slunce do azuru,
a kraje pouště různým nachem zlatí,
 pryč spánek, vzhůru poutníci a svatí!
Napojte velbloudy a pouští dále!

Tak šlo to po dni den, tak šlo to stále,
dny mījely a Mekka, hle, juž blížká,
a s nadšením druh druhu ruku stiská
a ženy pláčí. —

Náhle před prorokem
stál žebrák otrhaný, s tmavým okem,
v němž divný žár plál; zjevil se tu náhle
jak z písku vstal by, v jeho tváři spráhlé,
cos míhalo se, jak sen jiných světů,
chyt' uzdu mu a to mu znělo .z retů:

— Stůj proroku! skloň hlavu! ticho davy!
Jak malý jsi ve záři svojí slávy,
jak bídný, hříšný, plný zla a zloby!
Jak žernov zrní pán tvou duši drobí
v své pěsti, před ním cílem svým se mineš,
a letos, v Hedžry devátý rok, zhyneš!

Kol úžas, proroka skráň bledost halí.
A skočil Abubekr, skočil Ali
a meče tasili hned na žebráka.
Leč Mahomed, jak nebe když se smráká,
děl chmurný:

— Stůjte! pravdu mluvil ryzí,
rok Hedžry devátý ten nevyimizí

a zemru. Dobře. Slyš to nebe, země!
Má duše, bratří, vystoupila ze mne,
tak bídná, ubohá a otrhaná,
jak bude státi kdys před soudem Pána,
by připomněla mi, že červ jsem pouze,
že bojem život náš a mořem nouze.
Tož byste věřili a víře čisté
se zachovali, nuže, bratří, vizte!

A Mohamed se k žebrákovi sklonil,
svou řízou jeho nahé údy clonil,
a líbal jeho čelo plné špíny.
A všickni viděli, jak zvolna v stíny
tál žebrák, s proroka jak splýval tělem,
až zcela zmizel...

S povznešeným čelem
se k lidu prorok obrátil: — Nuž zněte
dál trouby! davy k pochodu se hněte,
ať, nežli jitro nad pouští se vznítí,
nám naposledy Mekka v zraky svítí!

Andělé a holubi.

Když kalif Omar dobyl Damašku,
jel do města ne v slávě vítěze
leč na mezku jen, jeho trofejí
to bylo stádo bílých holubů,
jenž vždycky jako prapor proroka
na pochodech mu táhli u hlavy.
Před hlavním chrámem Jana Křtitele
slez' ihned s mezka a pak bosonoh
se blížil k velebnému portálu,
jej otevřel a hlasem velkým vzkřik':
„Jak otvírám zde tyto veřeje,
tak víře prorokové celý svět
buď otevřen!“ pak vešel do chrámu
a holubů dav hned se umístil
na zvonících a v chladné předsíni

a svatí, kteří portál střežili,
za hnízda půjčili jim rukávy
říz kamenných a tmavé výklenky,
v nichž stáli žehnající Damašku.

Když od modlitby kalif pozvedl
tvář bledou, na níž ležel skroušeně,
stál před ním římské církve patriarcha
ve skvostném havu zlatem protkaném;
vous bílý splýval jemu na prsa
a ve štoly se ztrácel safirech
a zlatá berla plála topasy.
A světa dobývatel bosonoh
se díval na kněze pln podivu.

— Vždy s tebou mír buď, sluho proroka!
děl patriarcha.

— Sluho Isy též,
buď s tebou mír! děl Omar poklidně.

— Tys víře svojí chrám náš otevřel,
děl patriarcha, uznat musíš přec,
že v Damašku jest více křestanů
než moslemů a považ tedy sám,
kde máme konat bohoslužbu svou!?

— Rád uznávám to, pravil kalif hned,
a rád tvé požadavky vyplním!
A berlu biskupovi z ruky vzal
a rozdělil chrám na dvě půlky ní
řka klidně : Levou část si necháme
a vy podržte pravou; libo-li,
vy pravou volte, druhou vezmu já.

— To nemožno, děl mračný patriarcha,
ty nedáš naší znectít modlitbou
a obřady svou víru, nemůžeš
chtít rovněž, aby muezinů zpěv
zněl v žalmů bohozvěstné hlaholy!

— Jak zneuctívát? dobře nechápu,
kdo boha ctí, at jakkoliv jej ctí,
urážet nemůž nikdy druhého.

— A kdyby, patriarcha namítal,
dle tebe tvoji též se řídili,
jest neslušno, holubů vrkání,
šum křídel jich a ruch a stálý shon
by svaté ticho našich tajemství
zde rušily.

— Věř, větší daleko
před tváří lidí sprádá tajemství

bůh zástupu, děl kalif poklidně,
a nejen tvorů jeho, horší věc:
hlas lidský, zbrání třesk a hněvný svár
a záští jeho dílo provází
a bůh jest spokojen. Tak zůstane,
jak řekl jsem, půl chrámu naše jest
a vaše půl, vol rychle, kterou chceš
pro lidi svoje!

Vstal a odešel.

Noc přišla; patriarcha v dumách bděl,
bděl rovněž Omar, oba náhodou
cit stejný jal a každý nevěda
o druhém k chrámu cestou zaměřil.
Byl osvětlen — to divné bylo jim,
a zpěv zněl tam tak sladce líbezný,
a vodometry snivě šuměly,
a holubů v to znělo vrkání,
a lony bílé paprsky
se v oknech v barvách duhy lámaly.
A patriarcha vešel do chrámu
a Omar též a oba užasli,
neb každý viděl davy andělů,
jak v chrámu obou částech společně
na božích službách v smíru trvají.
A patriarcha viděl anděly
dle bible v chrámu části moslemské,

jak na kolenou boha velebí;
a kalif viděl v části křesťanské
zas anděly dle zvěstí koranu
se modlit svorně k boha oslavě.
A v chrámu prostředku se potkali
a slzíce si stiskli pravice
a pochopili svoje zjevení.

Od chvíle té po sedmdesát let
v Damašku v chrámu Jana Křtitele
bůh jeden ctěn byl dvojím vyznáním
a svornou myslí k spáse věřících.

Hlas boha.

Před stanem stich' bubnů ryk a jást píšťal

Belal, o němž prorok děl, že jako křišťál
hlas mu zní, když „Allah“ volá s minaretu,
z koranu čet' Omarovi. V jiných světě
říši kalif těkal, jako perly s šňůry
z Belala rtů nechal padat svaté sury.
Náhle však se vzchopil. „Necht dělá co může,
vždy modlitba naše otrhaná ráže
před Allaha trůnem; necht jsi ze sur uvil
nejkrásnější věnec, vhod jsi nepromluvil,
dokud Allah v odvet neozve se tobě;
líp je spáti, než se modlit v noční době.“

„Allah mluví v hromu, vánku, klasech, řeče“ —
skromně podotk' Belal.

„Neuvěřím přece,“
pravil velký kalif, v plášť zahalil hlavu
a leh' ke zdi stanu, aby zdřím'; leč vřavu
myšlenek a pochyb nemoh' ukojiti.
Jak lapené ptáče, jako vlna v síti
lkálo mu to v duši, úpělo a vřelo.
Za chvíli vstal opět, utřel vlhké čelo,
kopí strh' a štítem ozbrojil své páže
a šel, jak měl v zvyku, pozorovat stráže,
zda-li zvučí hradby táhlým jejich krokem.
Mžikem prohlíd' tábor sokolím svým okem;
všady sen a ticho roztáhly svá křídla.
S hvězd kalifu v duši ronila se zřídla
útěchy a míru, přešel stráž, stál v poli.

Rozhlédl se prázdnem, ticho ve vřkolf.
V tichu tom své jmeno kalif volat slyšel.
Naslouchal — a zase — kráčel dál a přišel
k malé zřícenině, odtamtud hlas znova
opakoval „Omar“, další jeho slova
zdušil pláč, a „Omar“ zalkalo to zase,
kletba, ston a nářek zvučely v tom hlase:

- Matko, já mám hlad a země příliš studí
- Za to může Omar, dítě, že jsme chudí.
- Matko, kde jest otec, mně se po něm stýská.

— Omara se zeptej, on, jenž mečem blýská
k čtyřem úhlům světa, snad ti poví, dítě.

— Dešť mé šaty pronik' do poslední nítě.

— Omar, dcero, chodí v šarlatu a zlatě.

— Pil bych.

— Malá louže zbyla ještě v blátě.

A zas ticho bylo, přervané jen lkáním
Omar neposlouchal, v závod s větrem váním
běžel v tábor nazpět, víno vzal a jídlo
a jak sup, když kořist jeho oko zhlídlo,
navrátil se bleskem v zřícenině zpátky,
složil tam své břímě, plášť svůj z drahé látky
strhl s beder, strhl také turban s hlavy.
Chudým rozdal všecko proroka syn pravý.

Ráno opět Belal skřížil svoje nohy
na koberci pestrém a svatý verš mnohý
s retů jemu splýval jako perly s šňůry.
Omar bystrým uchem lovil svaté sury.
Zda bůh k lidem mluví, Belala se neptal,
v bázni skláněl hlavu a jen Allah šeptal.

Smích.

Ze staré kroniky list vytržený
zní jak báj větrů, hasnouc bez ozvěny,
a jestli znova sem jej přepisují
vám písmem čitelným a prostým rýmem,
chci věrný tomu být, proč básník sluji.
Nuž nazvete to fantasmatem, dýmem,
snem mozku zpráhlého neb utopíí!
Já palčivou skrání v obě dlaně kryji
a začínám:

Kdy? a kde? ach to málo
mně sejde na tom, dosti že se stalo.
Hlad neslýchaný vypuk' v zemi náhle.
Kam padl zrak, tam nivy byly zpráhlé
a v dál se táhly jak šat běložlutý.
Vše zřídla vysušil žár slunce krutý,
ba pověrčiví lidé vyprávěli,
že místo vody v studnicích krev zřeli.

Chleb docházel, žeň nová spráhla vedrem.
Strom, který druhdy v sklonu větví štědrém
svůj plod nabízel, trčel k nebi holý.
Klas jako třtina větrem šustil v poli,
jen slunce žáhlo jako výheň palná:
Kraj kolem spustnul, jenom dlouhá, dálná
poušť zírала jak tygr, když se nudí.
Co zlato platné? Všichni byli chudí.
Král s hermelínu strhnul řetěz zlatý,
kněz misku obětní i kalich svatý
vrh' do kouta a smál se v zoufalosti.
Na ulicích se bělely jen kosti,
a matek prsy byly trouď a plamen,
jak dlouhým žárem na poušti když pramen
z dna cisterny se ztratí, tak zdroj žití
v nich vysušen. Ten volal: „Já chci pít!“
A lízal kámen. „Hlad mám“, křičel jiný
a hryzl ruce své. Jak vetché stíny
se vlekli všickni města ulicemi.
Kněz v brloh zalez', řečník ten byl němý,
a matku, jež pro dítě uschovala
chleb okoralý, luza rozsápala,
než mohla spráhlým zvlhčiti jej retem.
„Teď účtuje Bůh se zločinným světem,“
tak řekli jedni a se v ňadra bili.
„Jen trpme! to je zkouška, trvá chvíli,
luh zelení a pole zlatým klasem

se zasměje, zas květ propletem vlasem,
jen týden ještě trpme!“ řekli druzí.
A denně v chrám svou nastoupili chůzi
a svíjeli se, bili o zem čely.

V tom povstal jeden, byl jak prorok smělý,
šel na náměstí a hovořil k lidu :

„Bůh nechce vidět velkou vaši bídu,
to tím, že není. Pouze Satan vládne.
Bůh váš je samý vzdech a pláč, však žádné
v něm smilování. Za mnou pojdte v spěchu,
a uvidíte, konec vašich vzdechů
dřív nadejde, než slunce v půl své dráhy.
Jen za mnou. Vládne Satan a já záhy
vám ukáži, jak vyslyší mé prosby!“

„Nezkoušej Pána!“ zvolal hlasem hrozby
kmet velebný, jenž biskupem byl v městě.

Však darmo volal. Po vypráhlé cestě
hle, jaké spějí ven za bránu davy
jak temné mračno, hlava vedle hlavy,
v jich středu prorok s pozdviženou skrání.
Jdou pomalu, neb mnohým mdloba brání.
Jdou za město do zpráhlých sluncem luhů.

Zde rozmetáno bylo v polokruhu
od nepaměti kamení bez ladu,
zde balvany se nakupily v řadu,
mech nažloutlý jich lysou skrání pokrýval,
na které časem havran odpočíval;
ty zvětraly, zas čistě bílé jiné
zde trčely kol v poušti bezestinné.
Jak přišly sem? Kdo věděl? Tuším žádný.

Sem prorok přišel s davem. Těžkopádný
krok zastavil, dav rozstoupil se v kruhu.
Smrt na jazyku skláněl se druh k druhu
mdlý jako rákos, který s větry v boji
od rána k noci ví, že neobstojí.
Ti padli na zem, ti jim k nohoun klesli
a všichni zraky roztoužené nesli
ku proroku, jenž v středu jich stál němý.

Teď pohnul se, tři kruhy táhnul v zemi,
v ně vstoupil a pak slavným začal hlasem:

„Ty, ježž jmenují Satanem a Ďasem,
jenž sluješ Anubis, kde Nil se proudí,
tém Saradan, kdo po pokladech bloudí,
když chráníš skopce Astarin, když oře,
se zoveš Rou, ty, jenž jsi lidstva hoře
zván Gogem v bibli, Asmodejem v báji,

Pallantrou v zjeveních a hadem v ráji,
jenž sluješ zlým, ač všichni křivdí tobě:
Teď zázrakem se ozvi v této době,
ať věří svět, že ty jsi jeho pánem,
že vládneš jím, jak zde tím pustým lánem,
kde kamení jen, kam zrak můj se pouští.
Ty's pokoušel kdys Spasitele v poušti,
by na chleb změnil kámen. Směj se nebi,
a sám teď proměň kamení to v chleby,
a klesnem všichni na kolena rázem,
a svřjeti se budem zeměplazem.
Tví budem všichni i za věčný plamen.
Jen chleba dej nám! Mlčíš? kyň a kámen
hned promění se! Rychle! Klekni, dave!“

A kleknul zástup. Ticho. Nedočkávané
se vypínaly hlavy v před. — — — —

Touž chvílí
smích ostrý zazněl, jak by ze vši síly
a z plna hrdla chechtal se kdos v skrytu.
Smích příšerný zněl ostře, bez soucitu,
zněl z kamení, zněl bez ohlasu, suše,
jak chtěl by říci: Co mi vaše duše!
jen hezky mřete, přepychem neb hladý,
jste přece mými všichni dohromady.

A v kamení zněl stále smích ten dutý,
leč každý kámen zůstal nepohnutý.

A smích ten zněl tak hluboký a ostrý,
jak chtěl by říci: Vidím vaše kostry
zde v kamení, jež měl jsem změnit v chleby;
vlk trhá vás, sup z vaší pije lebi
a rvou se o vás šakal, tigr, lvice.

A hrozný smích ten zazněl do třetice...

Lid k sobě tisk' se na kolenou strachem.
Tu z davu povstal biskup, ruky vzmachem
dav rozdělil a vkročil před proroka,
hněv bleskem jemu vyšleh' z oka,
i žehnal křížem kamení. Klek' na zem
a dlouho modlil se.

Smích stichnul rázem.

Tu biskup vstal, hrom duněl v jeho hlasu:
„Nač prchat chcete němém ve úžasu?
Zda víte, nač to kamení zde? Stájte
a Satanova věštce kamenujte!

Arnold de Citaux.

Bez hnutí brvy doved' patřit v plamen,
když kat švih' mečem, klidně řek' své Amen!
jed' kořinky a z potoku pil dlaní,
své hóry odřikal vždy do svítání.
Žil na koni; jen spal na tvrdé zemi
a celý den byl jeho jazyk němý;
jen někdy zkřivil rety nad obětí,
když Albigenským syčel v sluch: Jste kletí!
V Šimona z Montfortu byl ve družině,
a žoldák, který při kostkách a víně
všem platil posměchem a surovostí,
se před tím knězem bázní třás' a zlostí,
neb všechno prohléd', při všem k radě stával,
na místo pána časem rozkaz dával,
kam hnouti má se vojsko na kacíře.

Znal dobře lesy, věděl, v které díře
se ukrývají ti, po nichž tak slídl.
Když voják loupil, on výpravu řídil,
když pátil, on nes' smolné věnce k tomu.
Co chce, co dělá, neřek' pranikomu,
jen časem nahlíd' v bulu papežovu
a na pochod se s tlupou pohnul znovu.

Den mýjel za dnem; kacířů již málo
se do lesů a do hor v útěk dalo,
vsi prázdné vítaly je na pochodu,
poušť zívala, kde v bujném chorovodu
dřív jaro s žní si podávaly ruce.
Byl večer. Uzdou oře trhl prudce
a zastavil se, vojsko stálo taky,
zřel větvemi do dálky, pode mraky
tam hrálo světlo. Ves tam byla blízko,
v stín dubů tulila se, ve křovisko
jak hnízdo ptačí stuleno se skrývá.
Hle s nízkých střež jak modravý kouř splývá!
Tot chvíle odpočinku, svatvečera!
Co's dojemného mluví z toho šera,
jak o mladosti sen — leč s tuhou tváří
zřel chmurný kněz na krbu rudou září,
jež planouc stromy byla vsi té zrádce.
„Zde konečně nám přece kyne práce,
to hnízdo znám, hned zapalte je mžikem!“

Pár smolných věnců zapálili, s křikem se vrhli do vsi rázem, která vzplála a jak stoh slámy v jednom ohni stála. Kněz lhostejně se díval do plamenů. Přes jeho ztuhlou tváři z pergamenu hra stínů táhla. V spěchu na svém oři přicválal Šimon, viděl, ves jak hoří, a s výtkou pravil knězi sklopiv zraky: „Zde nejsou všickni kacíři, znám taky tu vesnici! Co nevinných zde spolu jest odsouzeno pekla do plápolu!“ Kněz odvětil, škleb v tváři pohrdavé: „Co po tom nám? Bůh najde juž ty pravé!“

Giudicce della Rocca.

Děl Sinucello, zván Giudicce lidem:

— Teď padl Janov, my chceme žít s klidem,
jsme vítězi, však radosti ať duha
jest úplná! Ať vidí sok, že tuhá
jest mysl naše v boji, v míru měkká.
Sem zajatců dav, který venku čeká,
ať oznámím jim, co mně v mysli bují.

Chřest okovů. Zajatci předstupují.

— Jste poraženi, propadli jste smrti.
Však pravá válka jednou rukou drtí
a druhou zvedá, já jsem spravedlivý.
Vy konali jste udatnosti divy
a máte doma ženy, máte děti,

váš duch je s nimi, jejich duch k vám letí,
to dobře jest, přírody rád je svatý
a není dáno vítězům být katy.

Nuž tedy slyšte, takto soudím: Mládi
to nerozvázně v bitev oheň pádí,
neb netratí v té hře tak příliš, sláva
mu dostatečnou za vše odvet dává,
ať mládí tedy za ostatní pyká.

Kdo ženu má a komu dítě říká
rtem něžným „otče“, ten má život míti.

Však musí žena sama muže vzíti
zde z rukou mých! Ať přijdou tedy ženy!
Leč snadno bych moh' býti podvedený
v své dobrotě, tož slyšte, ve svém stanu
ať každý muž spí s ženou svou až k ránu,
já půjdu pak; kdo sám ve stanu bude,
ten uslyší, jak na pochod smrt hude.
To vůle má, tak staň se, jmenem Boha!

Tak domluvil a věru duše mnohá
se zachvěla ve hloubi při té zvěsti,
jež nesla jedněm trud a druhým štěstí.

Čas prošel, ženy přišly. Pláč a lkání.
Noc byla smutna. Časně za svítání
ryk trouby zněl, Giudicce v stany vcházel;
kde ženu s mužem našel, doprovázel

svou cestu úsměvem a hlavy kynem.
Tu v jednom stanu kryt opony stínem
sám seděl muž.

— Což nemáš ženy, brachu?

— Až do rána jsem očekával v strachu,
že přijde přec, snad mrtva jest, o pane!

— Pojď, Giudicce děl, kdož ví, co se stane,
než projdem stany. — Muž krok za ním šine.
Juž poslední stan v táboře jim kyne.
I vešel Giudicce, muž byl tam s ženou.

— To ona, pane!

S myslí nezkalenou
a pevný jako skála, v níž hrom tluče
a ona nehne se, děl vůdce suše:

— Muž jest můj synovec, zde soud je krátký:
ty nešťastný suď sám, vem ženu zpátky,
já nevím, manželství jak u vás svatě.

Pak stráží kynul: — S tímto k špalku, kate!

Cesta do pekla.

Boleslav, vévoda Opavský,
juž cítil v hrudi šíp smrti,
juž veselý hon jej netěší,
ni sokoli, ni chrti.

A rázem skočí s postele
a dvěře ukáže knězi:
„Mám dost juž toho modlení,
smrt juž mi v ňadrech vězí!

Sem vína číš, to nejstarší,
jež tři sta let spí v mém sklepě,
jak žil jsem, umřít chci nádherně,
vesele, velkolepě!

Ne jako křesťan zpozdilý,
jenž růženec brebencuje
a myslí, že rakev člunem jest,
po kterém do nebe pluje.

Sem k loži mému přiveďte
mi nejlepšího oře,
naň skvostnou hodte čabraku,
sedlo buď rubínů moře!

A úzda zlatá smaragdy
ať bohatě se blýští,
já sednu naň a pojedu
jak bohatýr v život příští!

Ne na kolenou bázlivě,
ve dlani voskovici,
na hlavě popel, na rtu vzdech,
a před smrtí děs v líci!“ —

„Máš pravdu“ — vážně kdosi děl,
toť kněžna Jadviga bledá,
jak duch se z okna výklenku
v šedivých vlasech svých zvedá.

„Máš pravdu! — koně dej připravit,
tvé srdce pravdu ti řeklo,
kdos chce jít s tebou, kníže můj,
sám nepojeďš v peklo!

Na oře tvého vyhoupne
se kdosi k tvému boku,
a hon to bude divoký
ve trysku, cvalu a skoku!

Na pravou stranu usedne
duch první milenky tvojí,
již zazdít dal jsi v klášteře
a to — v den svatby svojí!

Na levou stranu sedne duch —
duch mého děčka, vrahu,
má kletba poletí za vámi
až k pekelnému prahu.

A duchů sbor — tvých obětí
tě bude nocí hnáti...
Ó bude to cesta veselá
a peklo bude se smáti!“

Krvavý Egil.

„Ve slávě může syn tvůj žít,
jen ať se chrání lidskou krev pít!“

Tím čarodějky chvěl se ret,
když spatřil Egil boží svět.

Když otec jeho slyšel tu zvěst,
tlouk' na stůl, až si rozbil pěst.

Pil, smál se v dobrém rozmaru:
„Žij mi, ty dítě Ragnarů!“

Teď mohu klidně zavřít zrak
a klidně sejít v podsvětí mrak.

Dost ječmene mám i dost rév,
než by můj syn pil lidskou krev.“

A mladý Egil rost' a rost',
byl otce pýcha, matky skvost.

Ba oblíbil jej sobě král,
že dvorů devět jemu dal,
co vasal by mu v službě stál.

A statný Egil statky vlád',
žil vesele, byl zdrav a mlád.

A vojskem se v čas otočil,
loď mnohou chytře zaskočil.

A čeho v letě tak nabyli,
peněz a vína i obilí,
to v zimě projedli, propili.

A lodí osmnáct již měl,
s kterými v širé moře jel.

V to širé moře bez hrází,
kam padá měsíc, zkad vychází.

V to veliké hvězd zrcadlo,
kam slunce spát jde, by omladlo.

A veselí si vyjeli
a věru bázně neměli.

Dí Egil: „Stožár zřím jak věž,
v před, hoši, Vendická to spřež,
to bude hon, to bude řež!“

A než to dořek', lodí tłum
vzpjal na obzor se k nebesům.

Jak obraz roztáh' se a kles'
a letem šípů blíž se nes'.

Zřel Egil jejich vlajky vlát
a spočítal jich padesát.

A nežli všecky dopočet',
juž Vendské lodě hřměly v před
a Egil v let a s nimi v střet.

A železem byli kaleni
ti mořští z Jomu tuleni.

Jak hromy zněly sekery,
železné háky a hevery.

A jako kroupy a vichřice
zvonily meče a přilbice,
však Egilovy nejvíce.

Loď každá jako divý pták,
když chytne kořist ve zobák,
až pěna stříkala do oblak.

A divý náraz útoku,
až moře lkalo v hluboku.

A mužů křik, řev raněných,
a seker švih jak divý smích,
když koráb — tuleň bodnut v břich.

A jiný ptáku podoben,
když proklán šípem; zkrvaven
táh' rudé pruhy v stříbro pěn.

A plachty — křídla svěsil již
a vodu pil a její tíž
ho táhla k zhoubě níž a níž.

A krev, kam oko pohledne
a bylo brzy poledne.

A ještě Egil v boji stál,
jak slunce nebem, on zde král.

Své Egil strhl brnění,
v němž stál tu jako v plameni.

I přílbu shodil, potu znoj
by volně tek', a dál spěl v boj.

A neustál, až v poledni
loď pohroužena poslední.

A z jeho mužů pěti set
jich zbylo poraněných pět.

Děl Egil k svému panoši:
„Boj takový je rozkoší.

Jak obrů plémě jest můj lid,
však žízeň mám, jdi, dej mi pít.“

Šel panoš, brzy přišel zas
a úzkostí se chvěl mu hlas.

„Zle, pane, velký stih' nás trud,
je rozbit každý s vínem sud.

A na palubě děsný zjev,
tam teče krev jen, krev a krev!“ —

„Nuž tedy krve dej mi pít,
či vítěz mám tu žízni mřít?“

A přilbu svou ze země zved',
hoch odešel a přišel hned.

A v přilbě víno s krví nes',
a mrtev k jeho nohoum kles'.

A Egil přilbu k ústům vzpjal
a vypil douškem temný kal
a v boj se pustil znova dál.

A neustál, až vítěz byl,
vzal kořist velkou za podíl.

Leč král se všechno dozvěděl,
ku Egilu na Bornholm jel.

„Je pravda, to mi jenom zjev,“
se ptal ho, „lidskou že's pil krev?“ —

„To pravda, králi, na mou čest,
já pil jsem krev, jak praví zvěst,
však z nouze jen, to pravda jest.“ —

„Nuž zpovědníka zavolej,
a odpuštění boží měj!“ —

„Chci králi udělati tak,
bůh svědek můj!“ a sklopil zrak.

Leč sotva dále odjel Knut,
děl Egil v duši nepohnut:

„Co bůh mi a co krále hněv,
mne divně pálí ona krev.

Chce novou zas, já žízeň mám,
v boj, druzi, chci být vůdce vám!“

A celé leto na moři
Egila loďstvo táboří.

A loupí, co mu přijde vstříc,
leč Egil žízni víc a víc.

Když skončen boj, vzplá jeho hněv
a Egil pije lidskou krev.

Ne z přílby, ale z poháru
krev pije tak syn Ragnarů.

A v zimě s druhy v dvorci svém
jen krev zas hltá lačným rtem.

Král slyší to, k Bornholmu hned
se obrátí jak ptáka let.

A byly zrovna vánoce
a padlo sněhu hluboce.

A nebe bylo plné chmur,
když král vjel s davem v Egila dvůr.

„Ty nevíš, jak mi nemilé,
že's lidskou krev pil, Egile.

Teď ku pokání ještě čas,
nuž měj se k dílu, duši spas
a milostiv ti budu zas.“

Jak dříve Egil příslibil
a opět v slovu pochybil.

A celé leto na moři
zas jeho loďstvo táboří.

A vánoční zas přišel čas,
když král se vrátil v Bornholm zas.

„Ty nevíš, jak mi nemilé,
však viset musíš, Egile,
za skutky svoje zlotřilé!“

A Egil na to: „Co tvůj hněv —
mne pálí příliš ona krev!“

A oběs mne, já nechci žít,
když lidskou krev dál nesmím pít.“

Tak Egil děl a zasmušen
zved' číši k rtům a v ní krev jen.

Král na to: „Vypravil jsem loď,
ta mořem vezla moji choť.

Nach plachty, lana hedbáví —
kde loď, Egile krvavý?“ —

„Kdes mořská schvátila ji hluš —
já chtěl jen krev — víc nevím juž.“

Král na to: „Vystrojil jsem člun,
zněl z přídy jeho hlahol strun.

Květ na palubě, stožáru,
a víno v mužstva poháru.

A samé zlato, samý lesk —
rci, schvátíl snad jej boží blesk?

Pro syna mého nevěstu
jel — kdo mu svítil na cestu?“

Skraň Egil sklonil, chvíli ztich’
a pravil: „Smolný můj to vích!

Kles’ v moře koráb, pán i muž —
já chtěl jen krev, víc nevím juž.“

A král: „Mně je to nemilé,
však viset musíš, Egile.

Juž stojí čekán na dvoře
jak žil jsi, umři bez hoře!“

A pravil Egil: „Pravdu máš,
tím žizeň mou jen udoláš;
pojď, netřeba nám k tomu stráž!“

A vyšli. Kdos tu na prahu
jít králi vstříc měl odvahu.

To byla dceruška Egila,
Elina milá a spanilá.

Jí teprv bylo sedm let,
tvář její jabloňový květ.

A vlásky hrály do zlata,
že duše byla dojata.

Ta vzala krále za ruku
a děla jak v harf souzvuku:

„Teď, králi, budou vánoce,
chceš: mám tu zůstat bez otce?“

A její hlas tak měkce zněl,
že úžasem král oněměl.

A pravil: „Trhám starý dluh,
měj milost, jak má s námi bůh!“

To nahlas, avšak do ucha
děl Egilu, jenž bezducha:

„To jenom k vůli dítěti,
po svátcích musíš viseti!“

A Egil: „Díky, králi, vám,
po svátcích budu viset, sám
to provedu, to přísahám.“

V Bornholmu byly vánoce,
sníh bílý napad' hluboce.

Kam pohled' zrak, tam závěje
jak lilíi když rozseje.

A hustou clonou zimních chmur
vzplál vánočními světly dvůr.

Strom Egil strojil, šťastný byl,
ze smíchu děcka štěstí pil.

A týden prchnul jako skok
a za dveřmi tu nový rok.

„Ten patří ještě k vánocům,“
děl Egil v moři mračných dum.

A přešel týden jako sen,
Tří králů nastal slavný den.

A pravil Egil k poledni:
„To lhůta moje poslední —
do zítřka, než se rozední!“

Vstal, spící děcko políbil
a vykonal, co přislíbil.

A s vlasem jeho vítr hrál
a východ slunce nachem vzplál —
v dvůr právě vjížděl Kanut král.

Západ,

Čarl Ivo nechtěl platiti daň z moře,
ba co jest horší, na královském dvoře
se neukázal, ač rok minul pátý,
co Kanuta již zdobil vínek zlatý.
Král poslal k němu posly; on je vítal,
jim k počtě kance z obory své schytil,
dal plnit džbány ve kamenném sále,
je poslal zpět, však platit nechtěl stále,
a v listu Kanutovi toto vzkázal:
„Bůh, který mořem světů lemy svázal,
dal člověku zem ku vládě a lupu,
jak medvědu led, jako ether supu;
vše patří tobě, kam hne se tvá noha,
jen moře ne, jest moře živel Boha,

a stejně patří žebráku i králi:
těm, jenž se po něm v smělou plavbu dali,
těm, v jehož vlny kteří sítě hrouží,
těm, kteří nad ním sní a myslí, touží.
Chtěj z lesů daň a máš ji, králi, míti,
z toho, co jím, z toho, co musím pítí;
však z moře nikdy! Uhoď v křemen, králi,
ty nezdrťíš jej, z něho jiskry vzplály,
a z tvojí pěsti krev se prýští tryskem.
Tak tomu děje se, kdo pouhým ziskem
si věncí čelo místo diademu.
To pamatuj, jsem věrný slovu svému.“

Jak psal, tak jednal. Neplatil daň z moře
a brzy štíty duněly mu v dvoře,
roh volal k boji všechny jeho many,
korouhve vály z každé hradu strany,
a oři valem letli v seč, až prachem
se tmělo nebe, které právě nachem
se zalilo jak oko lidské krvi.
Boj zuřivý a než den skončen prvý,
byl Ivo zajat, příliš do popředí
se odvážil a šedý vous, zpod hledí,
jenž jako bílý vodopád mu splýval,
jej prozradil. Byl spoután. S hrůzou díval
se každý dvořan na giganta lesů.
Stál klidný v sršánů těch ryčném plesu

a klidně dal se vésti ve stan Knuta.
Tvář jeho přísná byla nepohnuta
a stejně opakoval slova svoje :
„Ty, králi, lodě máš a velké voje,
vše patří ti, kam hne se tvoje noha,
jen moře ne — neb to je živel Boha!“
Tu král se smál a dvořané se smáli
a kteří trochu blíže Knuta stáli,
ti říkali, že plamen z jeho očí
jak výheň sálal, z jeho podobočí
to sršelo jak jisker žhavé deště.

Soud vynesěn byl této noci ještě :
„Iarl Ivo obžalován z velezrady
v smrt propadl a všechny jeho hrady
jsou jměním koruny, však jeho žití
král dobrotivý rád chce ušetřiti,
dá pouze oči vypáliti jemu
před všemi many na pobřeží lemu
pod jeho hradem, nad mořem jenž vládne.
Pak uvězněn ve věži bude chladné
až do své smrti. A to velké moře,
jež hájil tak, ať v jeho hřímá hoře
a vysmívá se jeho bídě děsné.
Čas popravy: než slunce v moře klesne,
by oslněný krásu všeho zíral
a touhou po ní ve tmách stokrát zmíral.“

A vykonáno dle rozkazu krále.
Za hradem nad mořem na strmé skále,
pod kterou vlny řvou jak lačné lvice,
byl kámen vztýčen jako obětnice,
tam trojnož s žhavým uhlím postavěna
před slunce západem, než v moři pěna
se stala rýhami, jež nachem tkány.
Roh táhlým zvukem svolával vše many.
Král dostavil se v trub a bubnů víru,
kol něho širý zástup bohatýrů,
vlas hochů plavý i vlas kmeta šedý.
Pak přiveden byl Ivo, naposledy
by spil se nebes nesměrností šírou,
by rozloučil se s mořem, věčnou lýrou,
před věčnou tmou by dostal pozdrav světla.

Stál tiše, prázdne jeho duše letla,
zřel zem i moře. Pohled velkolepý!
Proud světla plný jak se vzadu třepí
a dvojm tónem barví skalní tesy,
a dvojí zlato hází v chmurné lesy,
jichž vrcholy se na obzoru mračí,
a před ním, kam zrak okouzlený stačí,
až k obloze po jedné po prostoře
jak děsná báj jen moře, moře, moře.
Tůň stříbra blesky diamantů tkaná,
tma půlnoci opály rýhovaná,

niv zeleň smává s černou barvou žluče,
klín hvězd, jež letí sobě do náruče,
šer, z něhož náhle přivalem se blýská,
až chochol bílé pěny v bouři tryská,
sto vodopádů, jež se potírají,
vír duh, jež v skvělých diademech hrají,
chrp stohy s rudou třísni vlčích máků,
až dechu k tísni, k slzám až je zraku,
a vzadu jako labuť osiřelá
se bílá plachta na obzoru bělá,
dál pluje v svět, na jiné, lepší břehy.
Iarl cítil v srdci kouzlo divé něhy
a první slzu setřel s víček němý.

Pak otočil se a díval se k zemi.
Ó Bože, jaká velkolepá krása!
Ten západ samé růže dolů strásá,
co skála je, to plane amethystem,
co strom, to zlatým vychloubá se listem,
co sluj, to stíny modravými láká,
co les, to zvučí čarozpěvem ptáka!
On znal ty přísné jedle, zasmušilé,
se supů hnízdy, v mládí jeho chvíle
jež šuměly jak sbor pohanských kněží,
dřív nevlídny, teď větve jejich svěží,
a kmeny jich, to ohnivé jsou sloupy.
Svit slunce na ně zlatým šípem vstoupí

a promění je ve prápory nachu!
Vše v paprscích a v cestách kotouč prachu
jest blýskavicí, která hraje zlatem.
I obrátil se Ivo divým chvatem
a setřel druhou slzu z podobocí.
Ku blankytu pak obrátil své oči:

Ó zjevení, ó fantastická směsi!
Mrak černý visel nad mořem i lesy,
jak plachta gigantické lodě duchů,
vše bylo zář, co letlo v náruč vzduchu.
Půl slunce v mraku a ten hořel vznícen,
jak vulkán bezdný otvíral svůj jícen
a z něho valilo se v čarolesku
nad mořem vln zas nové moře blesků.
Ten obraz mizí a sto jiných vzniká,
teď v mraku zříš cos jak štít bojovníka,
jenž blýská se mu v chůzi na ramenu,
teď stožár lodě, která ve plamenu,
teď sesuté zdi stroskotaných tvrzí,
teď důlky oční plyny žhavých slzí,
teď chochol černý obra nad přilbicí,
teď starých bohů zástup vítězíci:
Thor s kladivem a Odin s těžkým mlatem.
A vše to plane purpurem a zlatem;
však slunce zatím pomalu se spouští,
plá jako oheň pastýře, jenž v houští

juž zhasíná — a Iarl své oči stiská,
tam třetí žhavá slza se mu blýská.

I obrátil se — kolem vše juž tmavé,
jen od skály cos jako dva body žhavé
se blížilo a rostlo . . . v tichém kroku
dva muži šli a každý k jeho boku
se postavil, tak jak by had se plazil,
ráz — a každý hrot mu v jedno oko vrazil,
on zaúpěl jak tur — noc byla čirá.

„Ó králi“, zvolal, „klame tě tvá víra,
když myslíš, tma že hroznější mi bude,
že víc utrpím v samotě své chudé,
že tížej ponesu to, že jsem slepý,
když ukázals' mi západ velkolepý,
a země, oblohy a moře divy.

Ó klameš se. Ne oko, duch můj snivý
se díval teď a pojal vše v své bezdno.
Tmu na zraku, však v nitru věčné hvězdno
mi bude plát a příroda v své kráse.

A tento duch i smrti vysmívá se,
jest jako moře, pro něhož pout není.“

A klidně dal se odvést do vězení.

Svatý Beda a satan.

Čtíhodný Beda ve své celi
nad pergamenem osamělý
se krátkou chvílí zadumal,
pak znova rychle psal a psal,
a radost svítila mu v zraku,
neb podivném psal o zázraku,
jenž v Bardeney, kde Oswald král
jest pochován, se druhdy stal.
Kdys ďáblem posedlý tam kdosi
byl vyléčen, a svatý mnich
chtě naznačit, jak každý ztich',
zřel na zázrak, jak slza roší
v úžasu němém mnohou tvář,
jal Virgila se citovati:

Conticuere omnes intentique ora tenebant.

Jak dopsal boží kronikář,
zřel satana před sebou státi.

„Co šklebíš se?“ jal se ho ptáti.
„Nu zapři, dokaž, že jsem lhář,
jak musil's tenkrát zahanben
se z ubožáka sápat ven,
či zapoměl's to a máš zlost,
že seznámím s tím budoucnost?
Však marně, zde to stojí psáno
a zůstane.“

Děl satan: „Ano.
Tak bylo, já se přiznávám,
jen z toho tajnou radost mám,
to smích mi v srdce nahání
že k něčemu vám, křestané,
přec dobří jsou ti pohané.
Tak vedle tvého zázraku
bít bude lidem do zraku
též navždy citát z Virgila —
kde tvoje moudrost skončila,
tam pohana vzal's na pomoc!
To chtěl jsem říci — dobrou noc!“

A zmizel, než se vzchopil mnich,
a jizbou jen zněl ostrý smích.

Večere svatého Brandana.

Svatý Brandan v touze vřelé
pokřtíti chtěl celý svět,
země již mu nestačila
i jel v moře mezi led.

Vody kol, v nich ledné tesy,
proužek země v dálce znik';
v loďce svatý, na kře ledu
satan za ním, pekelník.

Vody kol, v nich ledné tesy
ticho, mrazný chlad a děs;
světec nadšen zpíval žalmy
dívaje se do nebes:

„Všady tvoje láska svítí,
věčný bože zástupů,
nedej, by má pevná víra
padla peklu v potupu!“

Vody kol, v nich ledné tesy,
ticho, sníh a mrazný chlad.
Satan myslí: „Však ty ztichneš,
až noc přijde a s ní hlad.“

Dlouho jeli, v obzor ztmělý
sotva slyšet vesla vzlyk,
stále nadšen svatý zpíval,
dál se šklebil pekelník.

Večer tu a nad vodami
jako příkrov mlhy šer,
satan smál se: „Hojné kvasy,
muži boží, jez a ber!“

V tom jak bleskem nad hladinu
vymrškla se ryba z vln,
padla přímo světci k nohous,
satan ztichl žasu pln.

A nad hlavou v kalné mlze
zazněl náhle divý šum,
zvedli skráně, nebem táhnul
bílých ptáků dlouhý tlum.

Šum rost' v křik a ryk a ševel,
jako v hádku, jako v boj,
k lodi světce s výše klesnul
bílých ptáků celý roj.

„Hádají se,“ pravil svatý,
„kdo z nich ukojí můj hlad,
všady láska boží svítí
nebem, zemí, napořád.

A byt vše mne oklamalo“
— ku satanu stranou prál —
„z tvého zadku, pekla spratku,
dost bych masa vyřezal.“

G a v e i n .

Svatému Graalu přísahal,
že v míru jako v boji
vždy čistou jako lilje květ
zachová duši svoji,
že jemu jen sloužit, po něm jen toužit
vždy bude duši svoji.

Tak rytíř zbrojí, duši mnich
žil ve snách víc než v bdění,
a vídal bílé anděly
nad sebou kroužit v snění,
pln rosné vláhy plál zrak jich blahý
v to jeho tiché snění.

A skláněli se blíž a blíž
jak páry z luk se nesli,
vlající roucha, zlatý vlas!
On cítil, často klesli,
ty vlající šaty a ten vlas zlatý,
až na skrání jeho klesly.

A po letech kdes v životě
on potkal bledé dítě,
ty oči hluboko zapadlé
a vlasy zlaté sítě,
i myslil rázem: to zbloudil na zem
z nich jeden v snů mých sítě!

Na přísahu svou zapomněl
a nedivil se více,
že zmizely mu ze snů již
andělské smavé líce,
vždyť líbal v skutku ty bledé v smutku
ty drahé dívčí líce!

A k oltáři ji brzy ved'.
Tu sotva kněz k nim vkročí,
vzhled' ještě na svou nevěstu
a viděl — zapadlé oči,
dvě díry místo nich a z tváří jako sních
ty černé zely oči!

Byl klam to? Kněz nic neviděl
a rovněž z lidí žádný,
k stolu pak spolu zasedli.
On nemluvný a chladný
nad ní se chýlí, ale v té chvíli
děs v duši pad' mu chladný.

Pod těžkým zlatým vlasem zas
ta lebka svítila holá
a oči hlouběj zapadlé
a kol nich modrá kola,
hnát, kde úst mák, a její zrak
v mozek mu žhavá ryl kola.

A číši práznil po číši,
vždyť všichni kol se smáli,
i myslil: šlím, a pil zas
a hrůzou mu vlasy stály,
a oči v sloup zřel, kterak hloub
ty její oči vždy stály.

Při trub a kotlů fanfaře
ji odved' do ložnice,
před ložem tváří na zem pad',
v klín její ukryl líce;
jak dítě kvílí a nemá síly
k ní znova zvednout líce.

Tak půlnoc nad ním kráčela,
tam stále ležel skleslý,
a po letech zas andělé
se v snění nad ním nesli,
ty vlající šaty a ten vlas zlatý
jak páry z luk se nesly.

Svit jitra hleděl v komnatu;
jak zlatém ve závoji
on ležel mrtvý ve vlasech
té mrtvé lásky svojí —
co Graalu přísahal, přec jemu zachoval
tož čistou duši svojí.

Královna Ema.

Král Ethelbert ve hoři zlém
ni rady, útěchy nemá,
vše marné prosby s hrozbami,
jak led jest královna Ema.

Od něho žije dvacet mil
na hradě, jenž schýlen k moři,
a oba se trápí v samotě,
a oba hynou v hoři.

Dnes povolal král radu svou,
v kamenné usedli síni :
tu otec Emy, starý Sver,
jenž oči vždy rukou si stíní,

tu Etfrid a tam Gutlack stál
a všecky úžas jímá,
když Ethelbert jim představil
egata papeže z Říma.

Pak na trůn sed' a nemluvil
a všickni stáli němí,
a ze všech strach měl největší
Sver starý, otec Emy.

I pravil král: „Mne tresci bůh,
však nevím jiné si rady,
když musím žít a v ruce své
mít pevně otěže vlády:

Sněm poručíž, ať žena má
se ke mně zpátky vrátí,
neb legát římský musí hned
k rozvodu souhlas mi dáti.

Chci syna mít, jsem člověk též,
jsem král, chci následníka —“
Kol ticho. Sveru do srdce
to každé slovo jak dýka.

On věděl, v hradu nad mořem
proč sama královna žije,
zřel legata — a viděl sněm
a nezved' nashrblé šije.

On věděl po prvním porodu
že řekla — ó slova kletá!
já nechci více matkou být
za všechny poklady světa!

V tom tichu venku zazní pláč
a lehké kroky jak ptačí,
a dveře juž se rozletnou
a královna Ěma sem kráčí.

Jí purpur bedra nekryje,
ni vínek vlasy zlaté,
je bosa, v říze žíněné,
a bílé ruce má spjaté.

Na bohatých jí kadeřích
jak stíny popel leží
a pláče, k trůnu kráčí blíž
a mluví zvolna, stěží :

„Já, pane, těžce hřešila,
ach odpusť vinu moji!
Ne královna, jen hřišnice
před tebou v pláči tu stojí.

Bůh smiloval se nade mnou,
anděla poslal mi v snění,
a byl to hrozný, smutný sen
a jaké probuzení!

Já dlouhou chodbou šla, dalekou,
tam vlhko, chlad a plíseň,
a při tom zvučela duší mou
ta od kolébky píseň.

Ta píseň, již jsem zpívala,
když Erich, děcko sladké,
usínal mými před zraky —
ach štěstí naše krátké!

A chodbou tou jsem bloudila,
děs honil mne kol plaše,
tu v koutě stálo plačící
to mrtvé dítě naše!

Tak bledé, smutné, zsinalé
své útlé spínalo ruce
a dělo : „Nevíš, matičko,
v jaké tu umírám muce!“

Ó vyveď mne z té chodby ven,
mně po světě se stýská,
zde nemám psa, ni sokola,
ni přilbu, která se blýská.

Zde žiju sám, jím samotu
a piju k ní své slzy,
a jestli mne odsud nevezmeš
tu umru na věky, brzy.“

Já vzbudila se, pane můj,
pláč přemoh' mne a rázem
jsem vzbopila se, byla noc,
a hvězdy padaly na zem.

A já šla pěšky dvacet mil
při záře severní lesku,
a modlila se, slzami
jsem k tobě značila stezku.

Teď stojím zde, zříš slzy mé
i popel na mém vlase,
ach, odpusť, miluj — ženou tvou
i matkou chci být zase!“

Král skočil s trůnu, objal ji
a jásot zazněl síní,
svým očím starý Sver nevěří
a stále rukou je stíní.

Pak vykřikl: „Ó dcero má!“
a zrak mu radostí svítí,
„za všechny světa poklady
ty nechceš matkou býti.

A pravdu díš. — Co poklady
širého světa kraje,
však pro dítě — jen pro dítě!
neb dítě poklad je z ráje!“

Bligger Bič.

I. Sen.

Pět dnů pan Bligger neopustil valy
a jeho lidé stáli jako skály,
na kterýchž jeho hrad se k nebi zdvihal.
Boj neustál; noc, ten sup černý, stíhal
bílého orla, den; boj nerozhodnut.
Na mostě zdvihacím sám Bligger bodnut
byl dvakrát šípem, lhostejně jej chytil
a z rány vytrh'; lev raněný řítíl
se znova v seč. Tma padla v dlouhé lesy
a černý havran kroužil pod nebesy
a při pochodních bojováno dále.
Jak křídla narostla by každé skále,
tak zář se rozlívala rudá kolem,
a žhavé smoly kotle tekly dolem
jak potopa; voj pod hradbami řídnul,
hlas trouby padl v hluk a Bligger zhlídnul

v tmu spouštěje zas nové smůly řeku,
že nepřítel jest dole na útěku.

Však opatrný nespustil most, čekal;
juž dole ticho, smůly proud jen stékal
přes balvany a ohořelé trámy,
jež chvíli praskaly novými plamy,
zas vyšlehly a opět v šeru hasly.

Na mrtvých dole krkavci se pásli,
když Bligger vešel v hrad; mdlé jeho tlupy
na nádvoří se kolem ohně kupí,
po valech znějí pádné kroky stráže.
Meč Bligger odpíná, číš vína káže
si přinésti, ji douškem v hrdlo zvrátí.
„Tak couvnuli jste, černí psové klatí,
o hrad můj rozbijete lebky hrdé!“
A zaklel zas, leh' na své lože tvrdé
a v okamžiku usnul. Noc šla hradem,
jak příšera se vlekla, vodopádem
z ní beztvárný a hrozný sen se valil,
jak Bliggeru by bolehlavu nalil;
on snil:

Mhy závoj nejdřív stisk' mu oči;
kdos tmou jej strká, dokola jim točí,
kdos po něm dlaní obrovitou sahá,
tma kol, on hmatá, všady zeď jen nahá.

I ve snu rety zkřivil smích mu vzdorný,
on poznal stěny svojí lidomorny;
po stupních kráčel dolů plísni slizkých,
teď ohlas kroků vlastních v chodbách blízkých
jak umírá, on slyší, stále níže;
a hmatá zas, ví dobře, tady mříže
je v otvoře, kop' do ní, rozlítla se,
dech sklepa vlhký hraje v jeho vlase.
Chce stát, leč kdosi ku předu jej táhne,
teď závoj spad' mu s očí, on se nahne
a vidí, stojí zrovna nad otvorem,
jenž v podzemní sluj vede; stínů sborem,
jenž honily se po stěnách a zemi,
zří rumpál s okovem, jímž v ten hrob němý,
v ten jícen smrti, vězně spouštěvali.
Jak slzy kapky vlhka rozplývaly
se na kamenné obrubě té studny,
jen časem mříží lunny paprsk bludný
šleh' v díru, která jako propast zela,
jak hrdlo láhve nahoře tvar měla,
jímž pouze okov prošel, polokruhem
se šířila; kdo hrdlo spjaté kruhem
tam spuštěn byl, víc neviděl světla.
Tu oběť, která v okovu tam slétla,
tma s hrůzou chytly v náruč a ji strhly
na kostí hromadu, pak chřtán jí zdrhly,
by nevolala; přišel hlad, co začne,

to dodělá pak noc a krysy lačné,
a příkrovem to skryje zapomnění.

Na kraji této studny Bligger v snění
stál jako přimrazen a do tmy zíral;
teď ohled' se, jak stínů tlum by sbíral
se v postavu, kdos u něho stál náhle.
Host divný, dlouhé kosti žluté, spráhlé,
mu čněly z hadrů, čelisti beze masa
se třásla pod helmou. „Aj, kýho časa,
pan Bligger!“ sypal neznámý hlas ostrý.
„Buď vítán!“ Bligger ohled' se a kostry
zas viděl dvě, ty z druhých koutů k němu
se shrnuly; u lidomorny lemu
stál němý v hrozné této společnosti,
zřel, jejich hadry jak koukaly kosti,
zrak zmijí kterak v duše dno jej bodal.
A první náhle holý hnát mu podal.
„Juž nedivím se, že's tak málo dvorný;
ty neznáš mne, jsem pán té lidomorny,
já stavěl hrad tvůj a ty sklepy tady,
leč chycen v pasti vlastní mřel jsem hladu
zde v této věži, tak se často stává.“
— „Já,“ děla postava zas druhá, tmavá,
„jsem vržen v propast byl od tvého děda!“
— „A mne,“ dí třetí kostra v hadrech bledá,
„znáš příliš dobře; sám jsi vlastní pěstí

mne srazil dolů — jsem tvá žena!“

„Štěstí,“

děl první zas, „že's přišel k nám; čas dlouhý
nám lépe uteče. Viz, luny prouhy
sem oknem padají, dost světla máme;
pojď, zahrajem si v kostky! Ještě známe
z dob pradávných tu hru!“ A rychlým chvatem
do cárů svojich sáhnul dlouhým hnátem
a vytáh' kostky; na kámen je hodil.
Zvuk příšerný!

„Oč hrajem? jaký podíl
mám z té hry mítí, vyhraju-li, braši?“
se Bigger ptal, „mne hra ta nepostraší,
já nevím, co má v žití pro mne cenu!“

Kol díry svorně sedli na kamenu.
„Dva vrhy máš, my každý jeden; živý
ty's jediný zde, my jsme spravedliví!“
A Bigger kostky vzal, dlaň se mu třásla,
zřel na kostky a jeho duše žasla.
Tak lehké dřív, teď stále těžší v ruce
a Bigger, jak chtěl hodit jimi prudce,
zřel na nich divné kresby, hrubé čáry:
bůh Otec na jedné jak člověk starý
měl hlavu v trojhranu, na druhé žena
na kouli stála, která okřídlená,
a Bigger kostky váže ve své pěsti,

v ní rázem poznal chmurný symbol štěstí
Na třetí kostce císař pod korunou,
na čtvrté papež hrubou kreslen runou;
co na páté, si Bligger nevším' ani,
a chvíli vážil kostky ve své dlani
a hodil —

Kostky čtyry prázdné byly,
na páté císař.

„Právě přede chvílí
jsem zahnal ho od valů svého hradu,
děl Bligger v smích; „ten ku mému pádu
ni stébla nepřiloží!“ Znova hodil:
„Tak! papež! Věru čertem já se zrodil!
dal do klatby mne loni; však na žule
můj hrad a jeho vysmívám se bulle!“

Vzal kostky první stin a hodil.

„Štěstí!“
křik' Bligger, smál se, v bok se třískal pěstí;
„ta nevěstka? Hoď ty! Co máš? Mluv!“

— „Boha!“

„Ha, ha! ta pohádka jest přebohá,
sta let již pouze blázen na ni věří!“

Stín třetí kostky vzal a Bliggra měří
svým ostrým zrakem. Kostky padly na zem;
a Bligger, bleskem zchvácený dub rázem
se začal chvět: na kostce páté byla
Smrt vyryta. A náhle opustila
jej zmužilost a vzdor a síla všecka;
ten obr byl teď třtinou v rukou děcka.
„Jsi souzen!“ první stín mu děsně sípal,
„jsi souzen!“ druhý a již rumpál skřípal,
„jsi souzen!“ volal soudu troubou třetí
a s výše osudný již okov letí.
Šest hnátů chytlo Bliggra, v okov prázdný
ho jako stýblo vrhlo a v let srážný
to hřmělo dolů v lidomornu dále,
vždy hloub a hloub a hloub po hladké skále,
až jakby náhle blesk mu v oči blýsknul,
o propasti dno těžký okov třísknul,
a Bligger procit.....

II. Procitnutí.

Protáhnul své údy
a přejel rukou čelo; ticho všudy.
To mátlo jej; vstal, chytil meč a křičel.
Kol ticho; netopýr u stropu kvičel
a vlaštovka kol okna poletala.
„Hoj, panoši a stráže!“ Ticho. Skála,

na níž hrad stál, se jeho hlasem chvěla;
pod jeho těžkým krokem jizba zněla.
Šel mračný pod snů tíhou, v pochyb moři,
na chodby vyšel a pak na nádvoří;
ni muže kol. Šel k branám; všecky v řadě
jsou zazděny. On zůstal zamčen v hradě
a zrazen, opuštěn, v ty skalní stěny
od vlastních mláďat jak sup vyhostěný,
tak sám a sám. I křičel, a se vztekal.
Den minul, přišla noc, on stále čekal;
snad někdo přec, snad jediný tu zůstal,
však ticho, nikdo, a bol jeho zrůstal.
Noc přišla, vichr skučel, v chodbách kvílil,
a Bliigger volal v závod s ním a šílil.
Teď praskly schody, teď se hnuly dveře
a Bliigger viděl stíny v pološere;
šel za nimi, šel dál, šel neustále,
tu lidomorna a tu díra v skále,
tu rumpál s okovem — tam skočil rázem —
a těžkou ranou dopad' okov na zem.

Byl aristokrat. Věděl, proč se skrýval.
Vycházel pouze, když se večer ztmíval,
byl přestrojen, žil stále v spárech hrůzy.
A konečně přec padl v spáry luzy,
byl poznán, odzbrojen a vlečen k soudu,
jak nebylo by krve dost, jež v proudu
se valila a hrozila být moře.
Byl odsouzen. Nes' klidně svoje hoře,
ni brvou nehnul, nezasmušil tahů.
Jej obklopili na vězení práhu
a smáli se mu : „Hle, žák Condorceta!
nám unik' jeho mistr, z toho světa
si pomoh' sám, nu aspoň máme žáka,
za starého mladšího máme ptáka
a zkusíme, zda stejně pěkně zpívá!“

A odvlékli jej. Brzy vstříc jim kývá
jak příšera v tmu trčíc guilotina.
Jak v taktu dásně otvírá a spíná,
tak v taktu dopadne a sletí hlava.

Šel stále klidný. Kolem ztichla vřava
a děsná nevěsta jej v náruč chytla,
mžik brzy, blesku mih' a hlava slítila.

„Nu“, pravil kdosi z koše zvedna hlavu
a s úsměškem ji ukazoval davu,
„pan filosof byl hlava chytrá, bystrá,
a věrně papouškoval slova mistra,
zda věříš ještě, my to zvědět chceme,
že přijde doba, kdy smrt přemůžeme
a nesmrtelní budem? Měj se k řeči!“
O hrůzo! hlava ve poslední křeči
se zachvěla, a s děsem smrti v líci
a s kalnou, potrhanou zřítelnicí,
své otevřela s namaháním dásně
a řekla:

„Nevěřím, teď zřím to jasně!“

Jaroslav Vrchlický

(Emil Frida) narodil se dne 16. února 1853 v Lounech. Gymnasium studoval v Praze a v Klatovech, filosofii v Praze. Rok 1875—6 strávil v Itálii. Po návratu svým byl rok učitelem na ústavě učitelském, načež jmenován r. 1878 sekretářem české techniky v Praze, který úřad posud zastává. Mimo menší cesty po Čechách a Německu navštívil přispěním „Svatoboru“ roku 1882 Hollandsko, Belgii a Paříž.

Původní jeho spisy jsou: Lyrické: „*Z hlubin*“ 1875. — „*Sny o štěstí*“ 1876. — „*Symfonie*“ 1878. — „*Duch a svět*“ 1878. — „*Rok na jihu*“ 1878. — „*Dojmy a rozmary*“ 1881. — „*Eklogy a písňe*“ 1880. — „*Poutí k Eldoradu*“ 1881. — „*Co život dal*“ 1882. — „*Pantheon*“ (ve prospěch národního divadla 6 vydání).

Epické: „*Epické básně*“ 1876 (mezi nimi „*Satanela*“). — „*Vittoria Colonna*“ 1877. — „*Nové básně epické*“ 1881 (mezi nimi „*Pohádka o Merlinu*“, „*Pomsta Gnomů*“ a „*Pohádka o zlatém klíči*“). — „*Hilarion*“ 1881. — „*Mythy*“ sv. I. 1879 („*Legenda o sv. Prokopu*“). — „*Mythy*“ svaz. II. 1881 („*Eloa*“). — „*Twardowski*“ („*Lumír*“ 1880).

Dramatické: „*Drahomíra*“ 1880 („Květy“ 1882, poprvé hráno 10/3 1882). — „*Smrt Odyssea*“ 1881 („Lumír“ 1883, poprvé hráno 21/6 1882). — „*V sudě Diogena*“ 1881 („Květy“ 1883, poprvé hráno 10/1 1883).

Prózou: „*Giacomo Leopardi*“. Studie. — Různé studie literární a feuilletony v „Lumíru“ a „Národních Listech“. — V díle „*Čechy*“ básně úvodní a část Šumavy (královský hvozd).

Překlady: Básně *Viktora Huga* 1874. — Básně *Giacoma Leopardi* 1876. — Poesie *francouzská nové doby* 1878. — „*Kain*“, básně *Leconta de Lisle* 1880. — Nové básně *Viktora Huga* 1881. — *Dante*: „Božská komedie“ (Peklo, Očistec, Ráj) 1878—1882. — *Háfiz*: Básně (společně s drem B. Košutem).

Četné básně drobné z literatury francouzské, italské, anglické a německé.

Třicet básnických děl za deset let! Ta báječná plodnost, kterou vyniknul Lopez de Vega nebo Calderon, přestává nám být báječnou, vidímeť ji se vyvíjet zrovna před očima; obdivuhodnou zůstává ovšem tam i zde.

Třicet básnických děl, z nichž každé o sobě by stačilo, aby založilo jméno básníka. Mezi nimi ovšem také některé překlady; ale lze říci: *jaké!* za překlad Danteho jsou v pyšné německé litera-

tuře jistá jmena čestně zapsána *provždy*, reprezentujet překlad ten dobrou životní práci celého spisovatele — a Vrchlický vykonává takovou práci jen jakby mimochodem — nota bene mistrně ji vykonává!

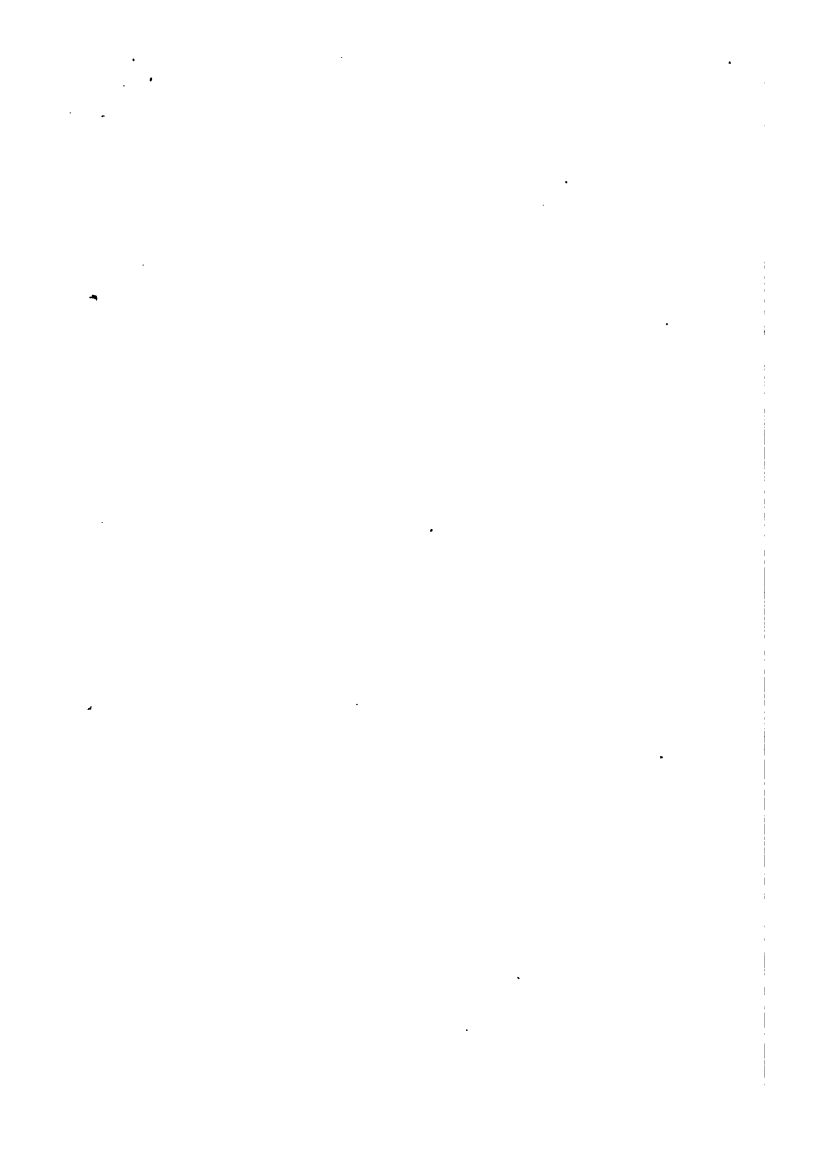
Třicet výborných šachovních tahů ohnivého hráče — a veškerí protivníci jsou šachmat! Měť jich Vrchlický dost, protivníků těch; dnes ale básnické jeho individualitě neodpírá už nikdo rozměrů velkých. A my jsme toho určitého mínění, že Vrchlický v brzké době vynikne ještě mnohem, mnohem výš. Počíná nyní se zabývat s dramatem a jeví i v tom talent skvělý. Jakž jinak možno, než že velké české děje se svou úchvatnou, všeobecně lidskou tragikou, daleko mohutnější než veškeré děje starých národů, musí v té bohaté duši básnické obrodit se na díla, jichž síla křísivě zachvěje se národem a oslňujíc šlehne v širý svět!

OBSAH.

	Str.
Methusalah	3
Soucít	5
Moloch	9
Tyriaeus	12
Stín	16
Pout Mohameda	18
Andělé a holubi	25
Hlas boha	30
Smích	33
Arnold de Cîteaux	39
Giudice della Rocca	42
Cesta do Pekla	45
Krvavý Egil	48
Západ	61
Svatý Beda a satan	68
Večere svatého Brandana	70
Gavein	73
Královna Ema	77
Bligger Bič	82
1794	90

PG
5025
P62
v.4

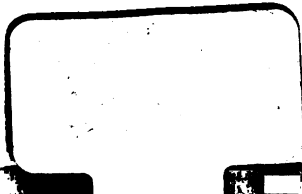

PG 5025 .P62 v.4
Stare zvesti.

C.1

Stanford University Libraries

STAN 3 6105 037 356 719 RIES
STANFORD, CALIFORNIA
94305

Poetických besed:

Číslo I.

BALLADY A ROMANCE

od Jana Nerudy.

Cena 40 kr.

Číslo II.

OLDŘICH A BOŽENA.

Idylla

od Adolfa Heyduka.

Cena 50 kr.

Číslo III.

PETRKLÍČE.

Báňhorka

od Svatopluka Čecha.

Cena 40 kr.

Číslo páté bude obsahovati:

Prosté motivy.

Od

Jana Nerudy.

== Předplacení na „Poetické besedy“ není žádno. —
Sešity prodávají se jednotlivě. ==

Tiskem dr. Edv. Grégra v Praze.